Ч. 16 (11.270). Львів, в'второк 24. січня 1928 Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На переломі

Львів, 23 січ я 1928.

Находимося на переломі виборчої акції. Перша її фаза закінчилася з днем 15. січня, з днем замкнення перевірки виборчих списків. Не можна сказати, щоби вона виявила підвищене зацікавлення або напруження виборців. Навпаки, якась сонність й охлялість супроводжала всю добу перевірки виборчих списків. Цікаво, що цеї справи ані словом не порушувано в газетних дописах. Видно, що майже ніхто не звертав на неї уваги. Так ділося не лише на провінції, але і в центрі. Кепсько функціонували під тим оглядом і партійні організації. Поза сіоністичною організацією ні одна з партій чи організацій не створила у Львові рекламаційних комісій. Такий самий стан виборчої акції можна було обсервувати не лише на нашому терені, але і в сучасній Польщі взагалі. Широкі маси не пристращаються до виборів, бо видно, що вони втратили віру в законодатні установи сучасної польської держави.

Оборонці парляментарної системи, особливо пепесівці, роблять з того приводу закиди урядові, який від травневого перевороту напосівся знищити віру в парлямент. І навіть тепер, незвичайно активно виступаючи у виборчій кампанії, потравневий табор не проминає ніякої нагоди, щоби дати штовханця соймові. Доказом цього між іншим виборчий „маніфест" проурядового „Безпартійного Бльоку співпраці з урядом". Є це специфічне contradictio in adiecto. Бажаючи здобути в будучому соймі якнайбільше представництво, як не проурядову більшість, потравневий табор нищить саму ідею парляментаризму, обстрілюючи камінням закидів оба попередні сойми. Не наша річ ближче входити в цю справу і не нашим обовязком оборонювати парляментарну систему в сучасній Польщі. З дотеперішньої поведінки потравневого уряду видно, що він уважає парляментарну систему остільки підходячою для Польщі, оскільки він сам матиме більшість в будучому парляменті, оскільки той парлямент буде сліпим оруддям уряду. Теперішні оборонці парляментаризму забувають, що вони самі зробили все можливе, щоби в сутінок життя усунути парлямент. Хібаж не вони виявляли неміч парляменту, резигнуючи зі своїх законодатних прав у користь уряду, хібаж не вони наділювали його повновластями? Тим самим улекшили вони тепер противникам парляментаризму його поборювання, доказуючи, що парлямент є зайвий, що його місце може заступити уряд. Зновуж непольські народи польський сойм обдаровував усе новими виїмковими законами. Не диво, що зацікавлення виборами серед населення є назагал слабке.

Друга фаза виборчої акції, яка вже має всі признаки кампанії, кінчається з днем 25. січня згл. з днем 3. лютого, з моментом замкнення державних лист. Є це фаза мішана, фаза програм і кличів та моменту особистого. Тут зацікавлення маси, навіть колиб воно істнувало, не має більшого значіння. Рішаючим чинником є тут партії і організації. На плятформі партійних програм відбувається намічування й висування кандидатів. Але жива порозумівача акція між організаційними централями та їх провінціональними й місцевими відділами, розвивається пошуканка за виборчими союзами, відбувається творення бльоків, устійнювання державних й окружних лист та намічування черги кандидатів. Ця мішана фаза визначається вже підвищеними настроями, ініціюючи виборчу агітацію. В цьому періоді не лише мусять стати наглядними всі союзи, бльоки, порозуміння, не лише мусять виступити всі живі партії й організації, але й мусить зазначитися найактивніший товчок, імпульс особистий. Всі ці чинники шляхом преси, віч, зібрань, нарад, порозумінь, полеміки — вводять у виборчий рух, у виборчий крутіж усе ширші громадські кола, все більші маси. Виборча акція зі стану повільного, майже статичного, переходить у рух рівномірно прискорений.

Та дійсна виборча агітація, жива виборча кампанія, боротьба за душу, а головно за голос виборця наступає аж в третій фазі, де чинник особовий грає виключну, передову ролю. Це діється з моментом зафіксування державних й окружних виборчих лист, після 25. січня, згл. після 3. лютого. Зголошені виборчі листи кладуть край всяким торгам, порозумінням, бльокам, змінам особовим і черговим. Тут уже нічого не можна зробити, хіба відкликати листу або поручити виборцям не голосувати на неї. Більш нічого! Тут муситься обстоювати вже зафіксоване — без огляду на те, чи воно добре сталось, чи кепсько, чи є які недостачі у виставлених листах, чи ні, чи більше або менше гідними є виставлені кандидати.

Кандидати, які до часу зафіксування виборчих лист є здебільшого скритими, — можна сказати — паперовими, аж тепер виступають на ширшу арену, йдуть в маси, щоби запрезентувати себе особисто, щоби показатися виборцям, щоби в народню гущу понести програми, кличі й ідеї, щоби виявити обличчя своє власне й обличчя тієї програми, на якої основі вони посягають по представництво народа.

Аж тоді розхитається народне море, аж тоді момент особовий введе маси в прискорений рух думок і почувань, аж тоді почнеться справжня виборча кампанія, аж тоді зросте зацікавлення, щоби в дні виборів перейти в хвилююче напруження. Тепер ми саме находимося на переломі.

Перед виборами.

Українська „робітнича" кандидатура у у Львові. — Сельробівські ґальосси до неї. — Кандидати соц. групи „Вперід".

Появилися на мурах столичного Львова величезні афіші, заадресовані до всіх „людей праці", в яких проголошується „волею українського населення м. Львова" кандидатом на посла до варшавського сойму „друкарського робітника" **Порфіра Буняка, який — до речі — є тепер не** друкарським робітником, але директором друкарні Видавничої Спілки „Діло" (про те в плякаті не сказано нічого!). Він же був не так давно редактором соціял-демократичного „Впереду". Цю кандидатуру висунули на Львів, як довідуємося з тогож афіша та з відповідних органів преси, такі політичні групи: Українська Партія Праці (від неї підписали відозву: Вяч. Будзиновський і К. Личківський), Українська Соціялістична Група „Вперід" (підписали відозву: Лев Ганкевич, Ів. Квасниця) і Соціялістично-Радикальна Партія (від неї відозву підписали: Осип Навроцький і Микола Репен).

Як бачимо, то кандидатуру дир. П. Буняка форсують і підтримують самі „сильні" у Львові та в краю політичні організації. Зокремаж щодо Української Соціялістичної Групи „Вперід" (вона себе сама не має відваги назвати партією!), то вона „сконсолідувалася" аж по розписанні виборів. До того часу якось не видно було ніякої політичної акції ані ініціятиви тих людей, що створили тепер ту, скажім, принагідну групу. А нема сумніву, що й перед виборами варто було проявити дещо ініціятиви та вложити троха праці в організацію національно українського робітництва не тільки у Львові, але й у краю.

Таким чином у Львові маємо вже дві українські кандидатські листи: Українського Національно-Демократичного Обєднання з о. прал. Л. Куницьким на чолі і „соціялістично-радикально-партіопраціівську" кандидатуру з дир. Порфіром Буняком на чолі. „Консолідація" українських національних сил Львова, як бачимо, посувається сильно „вперід". Але на тому не кінець, бо ось в перспективі ще й третя „українська" листа. Задумують її проголосити сельроби й інші комунізуючі гуртки та „ячейки". Через те важко передбачити, чи буде вона чимнебудь українською, так же як важко зорієнтуватися, який інтернаціоналіст стане на її чолі. Може ним бути українець з походження, може бути жид, а може бути й поляк. Коли на чолі листи стане жид, тоді українець прийшов би на друге або на третє місце. Та скоро довідаємось уже напевно, як воно буде, бо речинець зголошування лист не за горами.

Про те, що сельробівські та комунізуючі й комуністичні кола Львова висунуть спільного кандидата можна вносити на основі голосів поодиноких органів преси тих груп. В них почалася вже завзята боротьба з кандидатурою дир. Буняка. Центральний орган Сель-Роба „Наше Слово" розправляється в останньому числі не тільки з самим чоловим „робітничим" кандидатом, але й з усіми тими групами, що висунули кандидатуру дир. Буняка.

„На мурах Львова — читаємо там — появилися афіші під заголовком „Люде праці", у яких дир. друкарні „Діла" пан Порф. Буняк, який ховається за скромний титул друкарського робітника, рекламується одиноким кандидатом українських працюючих мас у Львові на їх посла". Навівши підписи під цією відозвою „Н. Сл." пише: „Отся міщансько-націоналістична братія рекламує Порф. Буняка кандидатом у посли. На рівні з прадатом Куницьким, являється колишній соціяліст П. Буняк розбивачем пролєтарського фронту йдучи проти нього разом з націоналістами й міщанами. Добре, що П. Буняк відкрив своє обличча правдивого фашиста, шкода тільки, що фашисти не переведуть його у варшавський сойм, щоби там гідно сповнив їхню службу". Отже безпощадна боротьба з „розбивачем пролєтарського фронту".

Одначе далеко більше уваги присвячує „Наше Слово" одному з тих політичних контрагентів, які висунули кандидатуру дир. Буняка, а саме Партії Праці. „Що таке Українська Партія Праці?" — це заголовок передової статті, назначеної римською одинкою (видно, що їх буде цілий цикль!), в якій починають сельробівські публіцисти ту партію „аналізувати" від характеристики осіб і людей, що її творять. Це їм не важко, бо тих людей не богато. Цій статті присвятимо окрему увагу, коли вона буде видрукована в цілости.

З першого числа органу українського соціялістичного пролєтаріяту „Вперід" (з дати 22. січня) довідуємося, що Центр Комітет соціялістичної групи „Вперід" заключив виборчий бльок з українською соціялістично-радикальною партією і поставив від своєї групи таких кандидатів: у 50 виб. окрузі (Львів) дир. Порф. **Буняка; у 52 окр.** (Стрий-Дрогобич) **учителя Генриха Коваля; у 53 окр.** (Станиславів) урядника Каси Хорих у Львові **Володимира Темницького** і головним кандидатом до сенату з львівського воєвідства **Івана Жовніра** з Перемишля.

Думки і мрії „кресових" Шелів.

„Слово Польске" від хвилі переходу на більш „консервативну" плятформу попало в манію інтервюів. Висланці цього органу інтервюють тепер не тільки кожного стрічного політичного діяча або такого „сензаційного мужа", як Штайгер, але не нехтують також розмовами і з анонімними величинами. Недавно на сторінках цього пресового бастіону польської шовіністично-імперіялістичної думки появилося інтервю з неназваним ватажком Хлопського Сторонництва у звязку з виборами і то на терені Сх. Галичини. Варто познайомитися з думками і мріями цих „кресових" Шелів, цих нащадків мазурських різунів — тимбільше, що вони майже в цілости торкаються українського селянства що вони відкривають польські зазіхання у відношенні до нашої маси. Отже:

Хлопське Сторонництво вважало, що обовязком польського громадянства й уряду є перевести зі Сх. Галичини до сойму якнайбільшу кількість таких послів, **які без огляду на національність стануть** до згідної співпраці в соймі і, не негуючи польської державности, будуть льояльними горожанами держави. Для поляків байдужним, кілько непримиримих ворогів польської державности ввійде до сойму зі сторони українців. Велика кількість послів, що не признають польських границь вплине відємно не лише на працю сойму, але також викличе небажаний відгомін за кордоном. Тому зпоміж українського населення треба вибрати ті **елементи**, які не бажають війни з польською державою, **які погодилися би з істнуючим станом річей**. А такі елементи серед українців істнують. Тим елементом є в першу чергу **український селянин** (ось куди мітить! — Ред.) **який бажає згоди і з недовірєм відноситься до своєї інтелігенції — адвокатів і попів**. Ці останні ще не погодилися з істнуючими відносинами в польській державі. Але колись до того прийде, й українці так само, як були льояльними горожанами Австрії, стануть теж приятелями Польщі і кожночасного польського уряду. Про них можна буде сміло сказати: **„Die Ukrainer sind für jede polnische Regierung zu habe"**. Той процес вимагає довшого часу. Треба його приспішити. А це станеться тоді, коли польське громадянство **понад голови української інтелігенції порозуміється з українським селянином.**

„Тому в часі тих виборів я виступив з пропозицією до уряду, щоби на листах Хлопського Сторонництва найшлися польські й українські кандидати. Класові хлопські гасла певно пірвали би за собою українських селян. **Посли — українські селяни певно були би дуже спокійним елементом у соймі.** Польська шляхта колись спольщила українську шляхту, — польський хлоп удержанить, що так скажу українського хлопа".

Український селянин з недовірєм відноситься до української інтелігенції, бо вона його обминула. Польсько-українська війна 1918—1919 р., зрішення селянства

українськими військами (sic!), утеча провідників за кордон, наказ стриматися від виборів в 1922 р., в кінці принціпове недовіря селянства до інтелігенції, — ось за чому можна будувати. Та уряд не пішов на ту пропозицію і висунув гасло бльоку всіх польських партій. Наслідок того може бути такий, що як реакція може повстати бльок український. У висліді такого кроку може вийти з виборів кільканацять польських послів і кількадесять українських „борителів".

Неназваний ватажок польського хлопства всетаки сподіється, що на урядових листах найдуться й українські кандидати та що ці листи 'еруть 15—25 проц. українських голосів. Колиб істнували пропоновані Хл. Стор. мішані листи, то вони зібралиб певно 50 проц. українських голосів. Деякі польські партії не мають зрозуміння для такої концепції, але при слідуючих виборах такий мішаний, польсько-українсько-жидівський бльок певно повстане під омофором уряду.

Не будемо вдаватися в дискусію з неназваним „хлопсько-кресовим" ватажком. Зазначимо лише, що погляди його є далекі від дійсности, що є це виключно думки і мрії нащадка кровожадного Шелі. А та мрія узмістозлюється в тому, щоби дібратися до душі і серця українського селянства. Українці ніколи не були „für jede Regierung zu haben". То поляки були такими.

На всякий випадок „хлопсько-кресовий" ватажок хотів би вернути до 1848 р. і відіграти ролю польського Стадіона. Та ті часи минули вже і то безповоротно.

Дерулєд і Кіриченко.

Париж, 15. І. 1928.

I.

Від кількох тижнів має Париж ще один памятник: Поля Дерулєда. Зупинимось перед ним не задля його мистецької вартости. З естетичного погляду він не кращий від сотень інших памятників, якими XIX і XX віки залюднили площі великих міст. Добре ще, що він не поганіший! Мужеська ноша нашого часу надто практичніша й доцільніша від ноші давних часів, напр. від ноші греків і римлян геленської епохи або французів XVIII століття, але й „ніде правди діти" — наші ногавиці, камізольки, ковнірики, тощо, вирізьблені в камені або вилиті в спіжи, особливо гарного враження не викликають. Іноді ці наші новітні памятники просто разять своєю незугарністю, або й викликають усмішку. На всякий спосіб і памятник Дерулєда не заслугував би особливої уваги, якби підступати до нього з самими тільки естетичними мірами.

Він цікавий політичними міркуваннями, які він просто накидає у свідомість нашому братови галичанинови, коли припадок заведе когось з нас у ту закутину Парижа, на якій він пишається

II.

Поль Дерулєд, у молодости літ своїх пережив, як простий жовнір, 1870—71 рр. увесь жах і все безголовя військового погрому, а як французький горожанин і патріот випив він у той час свою гірку пайку з чаші національного сорому й приниження. Добра третина національної території заплямлена тріюмфуючим ворожим наїздом, революція в Парижі, в обличчю ворога, і Батьківщина окалічена ворожою анексією двох провінцій, — все те розжареним залізом впялилося в душу 20-літнього Дерулєда, і на решту його днів, на весь дальший хід його довгого істнування сотворило йому новий життєвий змисл. Колишній пацифіст і антимілітарист переродився в горячого, в найгорячішого пророка відплати, реваншу, і в проповідника війни за визволення Альзасії й Льотарингії.

Ідеї реваншу і визволення Альзасії віддано було сорок років дальшого життя Дерулєда, життя невтомного й палкого аґітатора, промовця, публіциста, поета. Дерулєд від 1871 р. був Тиртеєм нової війни проти Німеччини, був можна сказати — Дон-Кіхотом реваншу. Думаючи, що републиканський лад нездатний підготовити війну, Дерулєд перейшов у ряди ворогів републики; за ворожнечу до істнуючого режіму платив він вязницею і вигнанням, навіть кровю — в поєдинках з републиканськими ватажками (Клемансо!), але ні на одну хвилину він не перестав свойому народови кликати: „Реванш! Альзасія!"

III.

Диспропорція сил між неповна 40-міліоновою Францією і звиш 70-міліоновою Німеччиною була така наглядна, що ідея реваншу виглядала декому божевільною ідеєю — Дерулєд все таки високо ніс її прапор. Готуйтеся, працюйте над вооруженням армії і над орґанізацією заграничних союзів, — а прийде час і година! — не вгавав він кричати, писати, співати.

Делькассе, що на спілку з Едвардом VII сотворив „антанту"; Баррес, що силою свого літературного ґенія дав новому поколінню Франції й Альзасії справжній світогляд відплати і фільософію визволення; Пуанкаре і Клемансо, що реалізували реванш і дезанексію — всі вони, і богато ще інших діячів французької перемоги 1914—18 років, ученики й духові нащадки Дерулєда. Перемога застала його, правда, вже в сирій могилі, але ідеал його — явище таке рідке й виїмкове у вічній траґікомедії людства! — здійснився. Горда німецька армія скапітулювала перед маршалом Франції, Альзасія й Льотарингія повернулися в сімю французьких провінцій.

А противникови свому Дерулєдови, французька република виставила памятник у столиці Франції.

IV.

Ні! Без внутрішнього тремтіння всього свого єства не може наш брат, галицький українець, глядіти на спіжеву постать Дерулєда і воскрешувати в памяти етапи його життя, з його підйомами й невдачами, тріюмфами і поразками. Ціла траґедія нашої пораненої Батьківщини, болюча й жалісна історія останнього галицького десятиліття, ще раз виринає перед вашою душею, коли стоїте перед цим памятником.

Правду сказати, то порівнування галицької справи з альзаською, буцім-то таке самозрозуміле, — в дійсности дуже рисковне, і кульгає коли не на обі, то бодай на одну ногу. Подумайте тільки!

Німеччина, захопивши Альзасію, поклала собі точкою амбіції дати Альзасії і альзасцям максімум матеріяльного добробуту, гараздів, багацтв і цим їх собі прихилити. Під німецькою анексією альзаська людність усіх кляс і верств так розбогатіла, як ніколи раніше. Життєва стопа альзаського пролетаріяту піднялась під Німеччиною вище життєвої стопи пролетаріяту французького. Те саме — життєва стопа селянства й міщанства тай можливости заробітків інтеліґентськ. верств Альзасія і альзасці матеріяльно розквітали за Вільгельма II.

Як розквітає під Річипосполитою Галичина і галицька людність, які її гаразди і які вигляди й можливости на будуче під Річипосполитою — самі знаєте.

Кульгає наше порівнання не-менше дійманючо й на іншій точці. Пригадайте собі тільки!

V.

Франції силою відобрано Альзасію; протестуючи проти анексії, французькі представники мусіли підписати франкфуртський мир: на фізичну перевагу не було в данний мент засобу — важне було, щоб не прийшло до *моральної* капітуляції. Отже на моральну капітуляцію, на предложену Бісмарком заяву **desinteressement** в справі Альзасії, навіть розбита і погромлена Франція не згодилася, і Бісмарк домагання це мусів узяти назад. Навпаки! Безпосередно після мира всі французькі уряди, праві чи ліві, монархічні чи радикально-соціялістичні, і всі французькі партії і національні орґанізації стали активно піддержувати Альзасію і альзасців, незалежно від віри, партії, кляси. Альзасько-французькі школи і культурно-просвітні орґанізації жили й розвивалися на підмогах з Франції, даваних без ніяких умов, без огляду на партію, клясу, віру. Альзаська кооперація, банковість і промисловість мала все необмежені кредити у Франції, без ріжниці на фракції і партії. Французи розуміли, що нарід і нація — старші від минущих партійних формацій, тай що передовсім треба зберігти французькість в Альзасії — бо інакше вона пропаде. Так Франція для Альзасії.

А що теперішня Велика Україна для Галичини?

VI.

Коли галицькі війська клали свої кости в офензивах на Київ і Одесу, отаманщина посилала потайки одного прошака за другим у Варшаву. Всі ті прошаки від квітня 1919 р. поза плечима Петрушевича линули у Варшаву, щоби зрікатися і „дезінтересуватися" від Галичини іменем Української Народньої Републики. А коли потім нарешті появився у 1927 р. у Львові консул „український", то й цей швидко війшовся з україножерним „Слов-ом Польск-им" і зложив йому заяву, яку знаєте, і яка — нехай би з неї тільки десята частина була вірна — остається на віки вічні памятником українського „національного достоїнства" і української „державної мудрости". Уявіть собі французького консуля в Страсбурзі 1871—1914 року, який сповідавсяб так, як пан Кіриченко, редакторови франкофобської пруської ґазети, і який робив би на сторінках пруської ґазети на яку-небудь альзаську партію донос, що партія ця, мовляв, хоче, щоби не було границь державних між Парижем і Страсбурґом... Уявіть собі, коли можете!

Не можете уявити собі таке — кажете? Правда ваша. Французький комуністичний провідник і посол Марсель Кашен в падолисті 1918 року поспішив разом з Клемансом і Пуанкарим у визволений Страсбурґ і горячими слізми плакав з радости, на публичній площі, коли бачив, як під грім побідних сурм і барабанів входили французькі полки в альзаську столицю. Він, бачите, знав і розумів, що Франція і Альзасія старші від партій і фракцій, і з цілою своєю нацією він радів перемогою над ворогом і визволенням Альзасії. А наші Кіриченки..., але доволі цього! Цур і пек таким панам!

В. Панейко.

ВІДГУКИ ДНЯ.

До живих, мертвих і ненароджених посольських кандидатів у Галилеї сущих — моє дружнєє посланіє.

Аще кто речить, яко люблю Україну, а кандидувати не хощу — лож єсть.

' світає, і смеркає,
День божий минає,
І знову люд потомлений
Послів вибирає.
Вибирає, та не знає —
Кого вибирати:
Куди каменем не кинеш, —
Вцілиш кандидата.
У Варшаву, бачиш, преться
Ціла Галилея,
В серці біскі і дієти,
На устах ідея.
Учив учитель рік абетки:
Вибирайте люди!
Був адвокат раз в читальні:*
Хай нам послом буде!
Написав „письменник" допис:
Годиться на посла!
Кандидує і невіста. —
... давно доросла.
... хтось шварц і перець:
... в кандидата!
... хто хоче чи не хоче. —
Мусить вибирати!
Хто не вирветься, — горлає:
„Весь повіт за мною!",
І трясуться комітети
Перед сараною.
Що робити? — Край за нами!
Ось петицій скриня,
Не поставиш їх на лісту,
Буде вмить крипня!
А подібність тих петицій
Всім уже обридла.
Підписи: крамар, секретар
І... „Oglądacz bydla".
Кандидують всі, хто хоче.
Може і бажає,
Кандидує Галилея
Від краю до краю...
Тільки я, мов окаянний,
І день і ніч плачу,
Що себе на жадній листі
Друком не побачу...

—о—

Политий кровю, краю рідний,
І заволочений кістьми,
Що ти вродив нам? — Кандидатів
Серед єгипетської тьми!?...
У ... кім місті десять, двацять,
Два, три у кожному селі,
І кожний з них — це одинокий
Спаситель Рідної Землі.
І кожний, схований за плотом,
Поставу боєву прибрав,
І кожний кидає болото
Яке... ві себе ...

Як би ви вчились так, як треба,
То й мудрість була би своя,
А то залізете на небо:
„Хто дурень? — „Ти!" — Хто мудрий?" — „Я!"
„Я все вже бачив, все вже знаю,
В політиці вже досвід маю,
Слово даю, що тільки я —
І може Грінбавм, Гассбах трохи!"
Ех! Рідна браті́є моя,
Вам -- льви приснились, мені блохи...

—о—

Доборолась Галилея
До самого краю,
Гірше врага свої діти
Її розпинають.
Розпинають, а за-віщо? —
За дурні дієти,
За гонори в польськім соймі,
За вільні білети...
А до праці? — „Я вже досить
Працював — хай другі!" —
Похилилися до долу
Дерева від туги.
А тимчасом сонце ясне
Лізе в чорну хмару...
І нападе вовча зграя
На сліпу отару...
Порозгонить по вертепах,
Розібє на части,
І заплачуть кандидати
Всілякої масти.
Зойкне білий, і червоний,
І мішанець з ними:
„Ото брате, ми вар'яти...
Вмремо вже такими"...

—о—

Оттака то наша слава,
Слава Галилеї!
Оттак і ви прочитайте,
І смійтеся з неї...
Бо не нею край радіє,
Набирає сили...
А спитаєте: якою —
Гляньте на могили!
Спитайте їх: Кого, коли
Й защо розпинали? —
А вони в житті ні разу
Не кандидували...
Хто добра для краю хоче,
Хоч остане й в хаті,
Може більше доконати,
Як в самім сенаті.
А хто любить Рідну Землю
І меншого брата,
Не цькуватиме народу
На контркандидата.
Обніміться-ж, кандидати,
Молю вас, благаю,
А добром це певно буде
Для вас і для краю.
Обніміться кандидати,
Племя невтоពне,
А не схочете обнятись —
Хай вас качка копне!

Галантіон Чмих.

Звіт Українського Центрального Комітету допомоги жертвам повені

з днем 31. грудня 1927 р.

Український Центральний Комітет допомоги жертвам повені.

Голова: ВОЛОДИМИР ДЕЦИКЕВИЧ. Секретар: МИКОЛА ТВЕРИДЛО.

Українські Повітові Комітети допомоги жертвам повені.

Повіт:	Голова:	Секретар:
1. Бережани	Володимир Кордуба	Богдан Бородайко
2. Бела	Михайло Гаvань	
3. Бібрка	д-р Володимир Дудикевич	Роман Кулинич
4. Богородчани	о. Пант. Городецький	Осип Комарницький
5. Болехів	о. Володимир Сухий	
6. Борщів	о. Володимир Навроцький	Семен Харамбура
7. Броди	о. Микола Демчинський	д-р Волод. Чировський
8. Бучач	Повітовий Союз Кооперативний	
9. Войнилів	о. Людомир Зарицький	Н. Поповичева
10. Добромиль	о. Осип Маркович	
11. Долина	д-р Олекса Деяеш	Осип Майхрович
12. Дрогобич	д-р Степан Литвицький	д-р Рудольф Скибінський
13. Галич	д-р Осип Меркун	о. Григорій Марет
14. Глиняни	о. Микола Садовський	о. Зенон Тус
15. Городок Яг.	д-р Степан Біляк	о. М. Кушкевич
16. Городенка	д-р Теофіль Охуневський	Т. Матейків
17. Грималів	д-р Осип Олійник	
18. Збараж	о. Олександер Голінатий	інж. Т. Донігевич
19. Зборів	д-р Василь Душеньчук	
20. Золочів	о. д-р Степан Юрик	Яків Прохитко
21. Жидачів	Теофіль Головацький	д-р Ст. Матура
22. Журавно	Юрій Боднар	Осиф Й. Цукорник
23. Калуш	Волод. Тисовський	д-р Іван Сухацький
24. Камінка Стр.	о. Михайло Цегельський	о. Іван Королик
25. Комарно	д-р Степан Бабюк	Іван Радевич
26. Копичинці	д-р Микола Бих	Іван Мартюк
27. Коломия	Михайло Обрізків	М. Дідух
28. Косів-Кути	о. Володимир Стефанович	Цецилія Гарденька
29. Лежайськ	о. Михайло Хомань	Михайло Зубрий
30. Лісько	д-р Роман Вітошинський	Юрко Мартинюк
31. Львів	Іван Лщинський	Ілько Лисий
32. Любачів	д-р Іван Полохайло	д-р Н. Станько
33. Мостиська	д-р Лев Кульчицький	Степан Байдала
34. Надвірна	д-р Микола Николайчук	Микола Гринишак
35. Перемишль	д-р Волод. Загайкевич	інж. Іван Лапчук.
36. Перемишляни	о. Климентій Шептицький	Евстахій Безпятко
37. Печеніжин	Карло Шипайло	Дмитро Кузик
38. Підгайці	д-р Микола Стецик	П. С. К.
39. Рава руська	о. Антін Твердохліб	інж. Н. Терпилюк
40. Радехів	Іван Іванович	П. С. К.
41. Рогатин	о. Степан Городецький	П. С. К.
42. Рудки	о. Семен Кульчицький	Юрко Телятник
43. Самбір	о. Юліян Татомир	
44. Скалат	Кооператива „Народний Дім"	
45. Сколе	о. Михайло Моссора	Іван Логинський
46. Снятин	Олекса Бордун	Н. Александрук
47. Сокаль	д-р Богдан Чайківський	Василь Чарнецький
48. Станиславів	д-р Юліян Олесницький	інж. Сел. Дяків
49. Старий Самбір	о. Станислав Дашо	д-р Іван Дідух
50. Стрий	д-р Володимир Лужецький	Н. Охримович
51. Судова Вишня	о. Василь Польський	Осип Рибачевський
52. Сянік	д-р Василь Блавацький	Василь Подубинський
53. Теребовля	о. Степан Мохнацький	Михайло Кобильняк
54. Тернопіль	Яків Миколаєвич	Осип Гусаковський
55. Товмач	д-р Іван Макух	Володимир Лоєвський
56. Тисьмениця	д-р Ярослав Шипайло	Островський Н.
57. Турка н./ Стр.	д-р Мирон Кондрат	„Сільський Господар"
58. Чортків	д-р Антін Горбачевський	д-р Петро Вересюк
59. Ходорів	д-р Корн. Троян	Іван Василик
60. Щирець	о. Володимир Стернюк	д-р Богдан Савчак
61. Яворів	о. Лев Левицький	д-р Галущак Осип
62. Янів	о. Лев Дорош	Сев. Туляк

Українські Повітові Комітети на Волині і Поліссі.

Повіт:	Голова:	Секретар:
63. Берестє	Читальня „Просвіти"	
64. Луцьк	інж. Левчанівський	Сергій Вишнівський
65. Рівне	адв. Никола Устимович Багриновський	

Українські допомогові комітети за границями краю.

	Голова:	Секретар:
66. Берлін	о. Михайло Кіндій	інж. М. Селешко
67. Відень	о. д-р М. Горникевич	д-р К. Близнюк
68. Подєбради	Леонід Романюк	П. Вишанський
69. Ужгород	д-р В. Бирчак	Ю. Колцуняк.

В Злучених Державах Півн. Америки допомогову акцію переводило Обєднання Українських Організацій у Фільядельфії, а в Канаді „Український Червоний Хрест" у Віннипегу. Крім цих двох установ, яких заходи увінчалися великими успіхами, переводили збірки грошеві і пересилали на адресу „Центробанку" у Львові поодинокі Т-ва, гуртки і особи по ріжних містах Америки, Куби, Бразилії, Франції і Єгипту. Подрібний виказ подаємо понизше.

З цими всіми Комітетами. Український Центральний Комітет допомоги жертвам повені вів оживлену кореспонденцію. Від дня заснування 3 вересня 1927 до 31. грудня 1927 вплинуло 710 листів ріжного змісту а вислано 677.

Звіт розділу продуктів жертвовані за посередництвом Українських Повітових Комітетів.

Повіт:	збіжжа кг.	муки кг.	бараболі кг.	одяги балів
1. Бережани	10100		275905	
2. Бела	5650		10010	2
3. Бібрка	39786		184.72	
4. Богородчани	80		750	
5. Борщів	48934		418.0	4
6. Броди	23776		9.5.5	4
7. Бучач	22474		60836	
8. Глиняни			32270	
9. Городок Яг.			38710	
10. Збараж	16980		11455	2
11. Зборів			18335	
12. Золочів	10580	3917	99739	
13. Калуш	650			
14. Камінка Стр.	6077		36865	2
15. Копичинці	4 760		967.0	
16. Львів	16177		14.147	23
17. Мостиська	7520			4
18. Надвірна	630			
19. Перемишль	1724		1963	
20. Перемишляни	10530		28750	
21. Печеніжин	1103			
22. Підгайці	3 110	200	34000	
23. Рава Руська	17530		33380	1
24. Радехів	27.34		229100	6
25. Рогатин	30390		10270	
26. Рудки			11100	
27. Скалат	33500		10.330	
28. Самбір	1650		8400	
29. Сокаль		9600	57740	5
30. Станиславів	7519		1.000	
31. Старий Самбір			5881	
32. Судова Вишня	2 40		7000	
33. Теребовля	3.672		125880	2
34. Тернопіль	28803		316265	6
35. Товмач	4545			
36. Чортків	18170		45310	
37. Щирець	12.39		10471	
38. Яворів			17225	
39. Янів			57640	
40. Жовква	7450		41.0	2
Надвижка	389			3
	52.371	1.717	243.836	64

Приділено через Українські Повітові Комітети.

Повіт:	збіжжа кг.	муки кг.	бараболі кг.	одежі балів
1. Богородчани	17591		141235	
2. Добромиль	43091		38 10	1
3. Долина	16780	200	106.10	2
4. Дрогобич	48776		83.85	7
5. Калуш	81 47	2000	27.805	4
6. Косів-Кути	148.08	9600	4.3618	22
7. Комарно	1000		108300	
8. Лісько	14 35		8.475	1
9. Надвірна	13713		15.824	3
10. Перемишль	1724		1963	
11. Рогатин	15000			
12. Самбір	14976		117340	
13. Сколе	4294		13446	2
14. Снятин	3 00		125.0	
15. Станиславів	23525	1917	226465	3
16. Стрий	4 320		131150	
17. Старий Самбір	2939		5881	
18. Сянік	21635		139088	4
19. Товмач	15007		85625	
20. Турка	18660		105872	
21. Жидачів	24800		115247	
22. Львів Захоровка			1700	
Разом	52.371	1.717	2430936	1

Звіт касовий.

Рахунок золотовий.

В ПРИХОДАХ:

3.IX. Зібрано на І-му засіданні	золотих	2
8.X. Збірка переведена в Белзі	„	1
18.XI. За продані мішки	„	
31.XII. Зібрано і переслано на ч. кн. 8165 „Центробанку"	„	4(801
	золотих	4713

В РОЗХОДАХ:

31.XII. Уділено допомогу через Укр. Пов. Коміт.

Галич	зол.	500·—	
Долина	„	50·—	
Дрогобич	„	500·—	
Жидачів	„	1.01·90	
Калуш	„	2500·—	
Косів	„	90.3·90	
Львів	„	37·50	
Мединичі	„	160·—	
Надвірна	„	500·—	
Стрий	„	2000·—	
Станиславів	„	1068·—	
Турка	„	1000·—	
Товмач	„	500·—	зол. 1

31.XII. Уділено Укр. Пов. Коміт. на покриття коштів транспорту:

в Бібрці	зол.	380·85	
в Долині	„	341·—	
в Калуші	„	121·85	
в Станиславові	„	500·—	
в Щирци	„	63·—	зол. 1

31.XII. Закуплено міхів
„ Кошта подорожі делегатів
„ Додано до посилки долярової для Буковини
„ Видатки адміністраційні
„ Готівка в касі підручній
„ Готівка в „Центробанку"

золотих

Рахунок доляровий.

В ПРИХОДАХ:

31.XII.	Зложено до „Центробанку" на ч. кн. 8166	долярів	16865·—
		долярів	16865·—

В РОЗХОДАХ:

31.XII.	Відіслано до Допомогового Комітету в Чернівцях	дол.	544·—
„	Уділено допомогу в п. Надвірна	„	168·—
„	Уділено допомогу „Українському Нар. Мистецтву" на організацію варстатів праці	„	563·28
„	Здепоновано в коол. „Гаразд" з призначенням на допомогу в пов. Старий Самбір	„	901·40
„	Уділено позичку „Рідній Школі" на 1 місяць	„	1125·—
„	Готівка в „Центробанку"	„	13·63·22
		долярів	16865·—

Крім цього на рахунку переходовім находиться 4380·82 долярів, яких жертвовці не є ще відомі.

Зібрано і передано прямо до Українського Повітового Комітету д. ж. п.

в Богородчанах	21·50	золотих
в Косові	6.85 ·40	„
в Станиславові	431·52	„
в Стрию	161·—	„
в Товмачі	197·85	„
в Перемищі	1.1 7·96	„
в Самборі	368·—	„
в Сяноці	777·44	„
Разом	9.45 6·77	золот.

Жертви грошеві наших емґрантів.

І. Злучені Держави Америки (в дол.)

1. „Обєднання Українських Організацій" 6650, крім цього авізовано дальших 900. 2) Комітет несення помочі через Грицея в Філядельфії 300. 3) Т-во Котляревського Чікаго 200. 4) Іван ...нський збірка Бетлегем 250. 5) Церква св. Петра і Павла Монт Кармель ... 6) Братство св. Володимира Новий Йорк 110. 7) Т-во „Зоря" Новий Йорк 115, ... Андрій Цебак збірка Гари Інд 100, Українська Православна Церков Бо... 70. 10) Степан Чопик збірка Маттапан Мас 50. 11) о. Іван Велигорський зб. ...дінг Па 32.50, 12) Володимир Телесницький збірка Куба 21, 13) В. Манюк збірка Новий Йорк 10, 14) Симеон ...паль Льовель Мас 10, 15) Іван Нагірний Беун Па 5, 16) о. Мирон Залітач зб. Трентон 250, 17) Українська Православна Церков в Бостон 100, о. В. Довгович збірка в церкві св. Михайла в Террвілле 100, Уряд української гр.-кат. Церкви св. Івана Хр. в Сирапюс, Н. Й. через Всч. о. Евст. Сидорака: вислід збірки такий: Загальна сума збірки в церкві 823, Сестрицтво Н. Серця Хр. 50, Братство св. Івана Хрестителя від Соединення 25, Братство св. Михайла від О. Р. Б. 25, Братство св. Петра й Павла, від У. Н. С. 15, Русько-Український Клюб 12, Братство св. Ольги, від Провидіння 10, Збірка Еврохи Кіт 15. Загальна сума жертв 475. Harrey III За стараннім п. А. Миленького, І. Миленького, Н. Гуцула зібрано 35 дол. На це зложили в долярах: А. Миленький 5, І. Миленький 5, Н. Гуцул 5, М. Бойко 5, П. Пакош 2, І. Устіяновський 2, Н. Степанчук 2, А. Кухарський 3, А. Григорів 2, Дм. Гуменік 1, ... Макарчик 1, Д. Чапловський 1, М. Моччин 0.50, В. Гнатко 0.50, о. Черепник — ...іссурі — збірка дол. 11.20. Братство 18 ...дл. Провидіння через Вп. Теодора Заклінського Норгамптон, Па 100 дол. Українська Парохія в Бостон (через ... о. Бербелицького) 87 дол.

Олівіль: Гр.-кат. парохія 20, — по ...дол.: о. В. Заперковний, Мицак Мих., ...легіда Вас., Шеліга Теод., Яснов...ний П., Кривоцік Анд., Ткач Мих.; по ...дол.: Буртик Вас., Дидів Гр.; по 2 дол.: ...лиишин Ів., Яким Т., Фінлка Мир., Мих., Пішко Мих., Пішко Мих., Пішве д. Мих.; по 1.50 дол.: Мачужак П.; ...дол.: Наповинець Ос., Павлик Ів., ...готський А., Пастир І., Когут М., ...ців Пеидлишак І., Дзевар Ф., До... Вашко Ст., Войтко О., Скочи... Шумський В., Деринь А., Ба... Лопушанський Л., Юрчак І., ...чич К., Цицик Гр., Луців М., Ма... І., Грисак Т., Шелегіда Г., Сер...; по 0,50 дол.: Андрейо М., Драган Ю., ...по Ю., Белюш І., Петрюк М., ... Т., Павлечко М., Мачержак М., ... Мисько М., Іванюк М., Кап...польський Ю., Война С., Тома... Верхола М., Череп І.: по ... ...асилчак Дм., Боч В., Бурлак ... В. **Разом 107,55 дол.**

... Організація Українців Округ ...ойт 1000 дол. Збірка по вулицях ...62,91. Український Амер. Пол. ...67, Тов. ім. М. Шашкевича Від. 94, ... 94,50, Сотні 4-го округа Гетьманських Січей: 4-ий округ 25, сотня І. ...тня ІІ. 25, жіноча сотня ІІІ. 25, ...отня 13 10, Укр. Кат. церква в ... 40, Братство Церкви св. Михайла 25, Володимир Гузар, купець 25, Петро Полятишин на листу 20, Сестрицтво Неп. Зачатія в Наштапск 50, Укр. Жіноч. Амер. Клюб 50, Т-во ім. Ів. Франка Від. 45 У. Н. С. 25. **Разом 1216,56 дол.**, з чого надіслано до Центробанку 1000 дол. Кошти пересилки 45,80. Комітет: Ів. Явний, Пилип Демян, Ів. Чайківський, Т. Кошіль, Ів. Шеремета, О. Крупка, Я. Прихідько, Т. Михальчук.

ІІ. Канада (в дол.)

1) Український Червоний Хрест Вінніпег 4000, 2) Комітет несення помочі в Торонто 212, 3) Канадіян Україніян Інститут 200, 4) Комітет допомоги Оспава 150, 5) Юрій Кузьма збірка Брандфорд Онт 130, 6) Теодор Гуменюк збірка Торонто 100, 7) Українська гр.-кат. Церков Сидней 60, 8) Іван Іванюк Бранден 4.

Монтреаль. Комітет несення помочі потерпівшим від повіни, голова п. П. Порембський, 300 дол. Комітет обіймає два Т-ва: 1) Т-во ім. Т. Шевченка, 2) Т-во „Самопоміч" і крім цього Укр. гр.-кат. парохію.

Віндзор. Комітет допомоги українським жертвам повіни в Галичині й Буковині, гол. п. Д. Саплинвий 45 дол., з чого 25 проц. призначено для Буковини. На це зложили в долярах: Осип Лисий 5, Остап Лисий 1, Семен Пухняк 0.50, Д. Гусак 1, о. Тихоліз 2, Ю. Руснак 0,50, С. Шторм 0,25, М. Волох 0,25, Е. Залівляк 0,50, Ю. Берун 0,25, Л. Прокопчук 1, А. Мамайтович 1, В. Петрів 1, П. Цебінь 1, І. Ваврів 0,50, Яким Гайда 0,50, О. Шарлай 0,50, Т. Терешук 1, Д. Пухальський 2, П. Семків 1, А. Жулиняк 1, В. Калин 0,50, І. Кукович 1, Ю. Лобзун 1, П. Чубей 0,50, О. Чесньовський 0,50, В. Кузик 1, І. Червінський 0,50, Спуда П. 0,50, М. Чеський 0,50, Я. Олійник 0,50, М. Нищо 0,50, О. Бойко 0,50, А. Грон 1, М. Живіна 0,25, М. Танасів 0,25, С. Нісиловський 0,50, Каповакович 0,25, В. Вишенський 2, Іван Ляк 0,25, М. Корчинський 1, Д. Сапович 0,50, Ф. Плюст 0,50, М. Лабанович 0,50, М. Трусь 1, Ю. Квасницький 1, В. Козлинський 1, Г. Турко 1, М. Шварц 0,50, В. Бугера 1, В. Барановський 0,50, В. Вишенський 0,50, М. Шеремета 2, Дм. Саплинвий 1, О. Рекрут 1, І. Пеппак 0,25.

Гамільтон. Комітет допомоги жертвам повіни Галичини й Буковини в Гамільтон. Голова Михайло Олійник, касієр Теодор Стасишин, писар Дмитро Банун переслав 140 дол. Комітет оснувався при Т-ві „Просвіта", м. М. Шашкевича й при гр.-кат. парохії.

Вінніпеґ. Інститут „Просвіта", голова п. Балешта В., секретар п. Шевчук Е. переслав 200 дол.

ЕНОРИ, НОРМАН, КІВЕЙТІН — 300. По 11 дол. Гончарик Семен; по 6 дол.: Ситник Ю., по 5,25, Грушевський Д., по 5, Мазурик Г., Сохацький М., Катранюк П., Кокор П., Стефанюк В., Сердечний Ф., Потепа А., Самусь Д., Коваль М., Томчак Ст., Козицький Л., Велебіцький М., Гриб І., Маршалок В.; по 4 дол.: Ратуський П., Мостовчук М., Атаманюк Ф.; по 3 дол.: Мартинюк С., Цуркан А., Величенко І., Петрушевич З., Зробок І., Корнило Г.; по 2,50, Стручинський П., Здріль І.; по 2,25: Стодольський, Бочкур Ф.; по 2 дол.: Сенюк А., Літерович П., Степанюк Д., Дригасюк, Атаманюк М., Довган К., Перський К., Огібовський І., Мостовчук І., Копюбій С., Романюк Л., Копоть В., Віруп П., Василюк Н., Кінасевич Л., Дмитрішин М., Мальона І., Франчук І., Корнило М., Феруй І., Бочковський С., Войтович М., Костик В., Малепа І., Романюк Е., Копобій В., Лукіянчук, Кіт М., Каргаль С., Тимофій М., Швайковський П., Дерій Я. по 1.50 дол.: Кіт П., Цуркан П., Мальона Л., Коберник А.; по 1.25 дол.: Пендрик І., Рапінда С., Зробок Ф., Колісник Д.; по 1 дол.: Квасниця С., Антонюк А., Улів П., Мельник Д., Клапушак, Беднарчук В., Бабій Л., Табачнюк, Кукурузяк М., Колісник М., Собецький Г., Франчук М., Шемляк М., Шинка Н., Лозинський Я., Хомяк Д., Волошин І., Войціх С., Михалюк І., Кохайда М., Багнюк П., Грабчак В., Стецій П., Зробок І., Пекарчук В., Кучма П., Шевчук Г., Шишка І., Собецький Й., Здріль С., Камат Р., Чорвій І., Войціх П., Літекович П., Козьмінський В., Карочко О., Баюрний Р., Заблоцький С., Ласій А., Свиргун С., Романюк С., Сенюта Д., Стефанюк О., Корч П., Біловусх, Собецький І., Кирковський С., Ковалюк Я., Біловус І., Вінтонюк М., Момотюк М., Гриньків М., Зазуленько А., Яніцький Ф., Яків І.Дідух І., Кукурузяк І., Савич М., Копоскі К., Демчук Г., ...арський, Хмелюк І., Туткалюк П., Міколаш А., Баголі І., Матвіешин, Голомей І., Гришаїшин С., Осипа І., Габрилик І., Гуцуляк О., Зеленський А., Котикович С., Островський А., Тутказюк В., Марушак М., Шкрибайло А., Полівчак Д.; по 0,75 дол.: Смалько К.; по 0,50 дол.: Дарусяк Б., Цуркан М., Ралко І., Беднарчук В., Гаприш М., Мороз І., Тахнюк В., Тахнюк А., Книш В., Лихий Д., Книш К., Андрухів А., Клапоухий Н., Грипакшин, Вінніцка М., Горбата К., Фльорентин Ю., Ольховий П., Ошва Д., Паращук І., Ґреськів М., Шатковський А., Мікі С., Зюлковський К.; по 0,25 дол.: Шмата А., Сабадаш О., Пекарчук М., Папаранюк, Копоскі І.; по 0,15 дол.: Мрс. Авбі Г.; по 0,10 дол.: Гембіль А.

Збірка в Форт Віліямі, в домах, 51,; вулична 83,05, в Вест. Форті 31,50, В. Левицький Форт Віліям збірка 10, у Вест Форті: гром. Сліпак Марія й Юрик Анна зб. 16,25, гром. Григорик Стефанія й Боговіс Анна зб. 5, Лукавий Микола зб. 48,70, вулична збірка 76, збірка в часі концерту в Форт Віліямі 24,24, у Вест Форті 21,75 дол. — Разом зібрано в Вест Форті дол. 209,20, а в Форт Віліямі дол. 168,30, що робить суму **дол. 377,50.** Видатки 16,08. До Центро-Банку вислано дня 10-го жовтня 1927. дол. 360. Остало до розпорядимости дол. 1,42.

ІІІ. Бразилія (в дол.)

Монаст. оо. Василіян Прудентополіс 442.

IV. Китай (в дол.)

Т-во „Січ" Харбін, Азія 36.

V. Німеччина (в марках нім.)

Робітники в Ґріммен 33.50, Танас Турчик 5, Кермошук Дмитро 2, Шипанський Михайло 1.50, Притула 4, Пльонка Микола 2, Вільгуш Михайло 3, Палюга Іван 2, Лапінський Степан 1, Одосій Теодор 1, Вицько Іван 2, Кушнір Василь 2, Блоха Кость 2, Павлович Василь 5, Вахняпин Василь 1.

Комітет в Берліні: 1) Союз Українських Старшин у Німеччині в Берліні 100.—, 2) Гетьман Павло Скоропадський, Берлін 50.—, 3) Василь Косаренко, Берлін 50.—, 4) Українські робітники в Ґріммен 33.50, 5) о. Михайло Кіндій, Берлін 25.—, 6) Ост-еуропеіше Корреспонденц, Берлін 25.—, 7) В. Семенів, Зальцведель 20.—, 8) Полковник Е. Коновалець 15.—, 9) Михайло Доскоч, Берлін 15.—, 10) С. Горадевич, Берлін 15.—, 11) Р. Ярий, Берлін 15.—, 12) Д. Скоропадський, Берлін 10.—, 13) Д-р Зенон Кузеля, Берлін 10.—, 14) Конзуль Р. Отто Гей 10.—, 15) Лебенсферсіхерунгсгезельшафт „Фенікс", Мінхен 10.—, 16) Конзуль Шорн, Мінхен 10.—, 17) Орлянскі унд Зорн, Мінхен 10.—, 18) Віра Пренчук, Мінхен 10.—, 19) Грибівський, Берлін 10.—, 20) Українські робітники в Люскові 9.90, 21) Чучман, Берлін 7.—, 22) Оренчук, Кайнцев 7.—, 23) Князь Кочубей В. М., 24) О. Скоропис, Берлін 5, 25) М. Ципріянович, Берлін 5, 26) В. Коростовець, Берлін 5, 27) Проф. д-р Іван Мірчук, Берлін 5, 28) Проф. Дмитро Дорошенко, Берлін 5, 30) Канд. інж. Степан Федак 5, 31) Н. Іванина 5, 32) Шруль М. Берлін 3, 33) Шемет, Берлін 3, 34) Д-р Р.... 3, 35) П-на Р.... 3, 36) Д-р Константин Чехович 3, 37) Д-р Д. Оляпчин 3, 38) Богдан Гнатевич, Берлін 3, 39) Василь Онищук, Ублін 3, 40) В Кучабський, Берлін 2, 41) Інж. Базилевський, Берлін 3. 42) С. Кузьм, Берлін 2, 43) Проф. д-р Володимир ...лозенський 2, 44) Інж. Драбатий І. 2, 45) Інж. Селешко 2, 46) Павло Штокало 2, 47) І. Хомин, Берлін 1, 48) М. Самарський, Берлін 1, 49) Ковальчук 1, 50) Вахняпин 1, 51) В. Карвінський 1, 52) Вашинський 1, 53) Д. Корпята 1, 54) З. Стесло 1, 55) Гоцій 1, 56) Гумовський 0,50, 57) К. Денека 0,50, 58) К. Лещів 0,50, 59) М. Стесло 0,50, 60) М. Смолинець 0,40, 61) К. Смолинець 0,40, 62) Е. Смолинець 0,40, 63) Р. Дула 0,30. — **Комітет в Берліні, разом 562.90 мк.**

Комітет в Кенігсбергу.

1) Шіллінг Ів. і гурток 15, 2) Гафтар Петро 14, 3) Чайка Василь 10, 4) Калиняк Василь 10, 5) Турлай Андрій 10, 6) Чирик 10, 7) Фортельський 10, 8) Тодощук Василь 10) 9) Павловський 10, 10) Мороз Іван 10, 11) Кисіль Михайло 10, 12) Фортельський Кость 10, 13) Шмігельський Мартин 10, 14) Магаль і гурток 10, 15) Мудрий Павло 10, 16) Група Поляків робітників 8, 17) Бойчук Микола 8, 18) Іщишин Роман 8, 19) Заверуха Гилярій 7, 20) Місіор Юрій 6, 21) Залужний 6, 22) Постолюк Теодор 5, 23) Дипас Марія 5, 24) Лукашук 5, 25) Федорук 5, 26) Будзила Тапасій, 27) Слюсар Гриць, 28) Данилюк Омелян 5, 29) Бербека Максим 5, 30) Лапінський Степан 5, 31) Зибайло Петро 5, 32) Мадеевич Іван 5, 33) Миськів Іван II. 5, 34) Гапій Степан 5, 35) Мекліпг 5, 36) Кресько 5, 37) Шостак 5, 38) Шевчик Степан 5, 39) Напора Михайло 5, 40) Шевчик Степан 5) 41) Головай 5, 42) Довгошия Михайло 5, 43) Коломийчук Василь 5, 44) Наконечний Василь 5, 45) Дуда Дмитро 5, 46) Сепаранюк Микола 5, 47) Пурхо Лаврo 5, 48) Коплінов 5, 49) Мінько Гриць, 50) Зелененький 5, 51) Тарко 5, 52) Лисак 5, 53) Федьків 5, 54) Яремус Гриць 5, 55) Якимюк Іван 5, 56) Коцовський 5, 57) Горбай Павло 5, 58) Кохан Андрій 5, 59) Стронь Іван 5, 60) Волинець Михайло 5 61) Маньків Дмитро 5, 62) Бобрінець Антін 5, 63) Копик Хведько 5, 64) Дрозд Степан 5, 65) Петровський 5, 66) Паньків Андрій 5, 67) Стефанишин Михайло 5, 68) Пукаляк Степан 5, 69) Тенюх Семен 5, 70) Маковійчук 5, 71) Немилович 5, 72) Мущінскі Кость 5.50, 73) Ленчук Кіндрат 5,50, 74) Ребрина 4, 75) Білецький 4, 76) Максимович Василь 4, 77) Лесюта 4, 78) Федчишин Володимир 4, 79) Онищук Василь 4, 80) Брень 4, 81) Сагайдак 3, 82) Ящук Іван 3, 83) Ч. посвідки 34/27. А. 3., 84) Бойко Осип 3, 85) Трач Іван 3, 86) Слюсар Катерина 3, Ч. посв. 237/27. А. 3, 88) Колибаба Михайло 3, 89) Підперковний 3, 90) Ферботняк 3, 91) Клек Теодор 3, 92) Йорчик Михайло 3, 93) Шершин 3, 94) Стецько 3.50, 95) Вовк Іван 2.50, 96) Коцький Каленик 2.50, 97) Магаль Степан 2.50, 98) Кравчишин 2, 99) Сигут Анна 2, 100) Андрюк Сергій 2, 101) Магула Марія 2, 102) Стельмах Софія 2, 103) Лепартович Іван 2, 104) Чечель Микола 2, 105) Надбережний Михайло 2, 106) Ткачук Адам 2, 107) Совечко Семен 2, 108) Сідрик Петро 2, 109) Саницький Андрій 2, 110) Чиж Дмитро 2, 111) Вашкевич 2, 112) Піцань Теодор 2, 113) Боднарчук 2, 114) Харишин Гриць 2, 115) Мущінскі Кость 8.50, 116) Ячишин 5, 117) Качмар Михайлоо 5, 118) Олексин Микола 5, 119) Блищак Дмитро 5, 120) Микитин 5, 121) Лев Стефанович 20. — **Комітет в Кенігсбергу, разом 629.40 м. н.**

VI. Чехословаччина (в чеських кор.)

Професори Українського Університету в Празі в чеських коронах:

1) Д-р Андрієвський Петро 20, 2) Антонович Дмитро 20, 3) Д-р Артимович Агенор 20, 4) Біднов Василь 20, 5) Д-р Дністрянський Станислав 20, 6) Д-р Горбачевський Іван 40, 7) Д-р Колесса Олександер 40, 8) Лащенко Ростислав 20, 9) Лоський Кость 20, 10) Лотоцький Олександер 20, 11) Одарченко Олексій 20, 12) Д-р Смаль-Стоцький Степан 50, 13) Щербаківський Вадим 20, 14) Щербина Федір 20, 15) Шелухин Сергій 20, 16) Швець Федір 20, 17) Яковлів Андрій 10, 18) Д-р Матюшенко Борис 20, 19) Д-р Мірчук Іван 15, 20) Мицюк Олександер 10, 21) Шульгин Олександер 15, 22) Слюсаренко Федір 5, Стешко Федір 5. **Разом кор. ч. 480.**

Комітет допомоги українським жертвам в Ужгороді 1000 к. ч.

П. Омелян Білинський в Р. 100 к. ч.

Вп. Іван Ігнатишин, Ґрант, Ум-Еле Гомет (2 фунтів) 86.60 зол.

Матеріяльне положення „Просвіти".

(Статтю надіслано.)

Звіт з діяльности Т-ва „Просвіта" за рік 1926-27 виказує, що його матеріяльне положення є дуже важке. „Принціпіяльні" дискусії на Заг. Зб. не допустили звернути увагу членів на ту справу, яка в нормальних обставинах повинна бути матеріяльною базою моральних успіхів праці Т-ва. Щоби найти вихід з того скрутного положення, треба передовсім пізнати його причини.

Розглядаючись в маєтковім біляні Т-ва бачимо три групи позицій, що своєю вагою налягають на економічну справність Т-ва. Перше, це адміністрація маєтностей, друге, це купно книжок Оренштайна, а третє, це видатки адміністраційні.

Маєтности Т-ва, головно Милованя і Угерці вийшли з війни знищені і запущені. Без значних грошевих вкладів господарка у них була немислима. Перед Т-вом стояли такі можливости: Продаж тих маєтностей і вложення капіталу в якесь рентовне підприємство, виарендування за беацін, на яких 15—20 літ; (бо ледви чи хто хотів би на коротший час зарендувати), — полишення їх в тім стані на необмежений час, або вкладання у них свобідного капіталу, переводження інвестицій і приверненя їх до передвоєнної рентовности.

Найвигіднішими але негромадянськими є три перші можливости. Найбільше громадянською але рівночасно найважчою і найбільше зобовязуючою була послідна можливість. І лише фаховий агроном і фінансіст може зрозуміти труднощі і небезпеки таких інвестиций. Передовсім треба бути приготованим на те, що рільничі інвестиції навіть найпростіші рентуються в найкращому випадку аж по яких 5—10 літах. Рентовність навіть інтензивно провадженої сільської господарки і то в формі приватної власности осягає максімум 8—10 прц. вложеного капіталу. З уваги на те, на переведення інвестицій потреба дешевого капіталу, себто власного або довгорочинцевого і низько-процентового кредиту. Тимчасом „Просвіта" замісць вложити здобутий хвилево вільний капітал власний в інвестиції, закупила ще більше землі „Лавки", себто розширила варстат замісць урухомити його, а на його урухомлення — інвестиції затягнула векслевий себто найдорожчий і найтяжчий кредит. Коли до того візьмемо на увагу, що ті маєтности є власністю правної особи, що ціль їхньої господарки наука — (школа в Милованії та Угерцях) — а не здобуття максімум доходу, то зрозуміємо, що вони ще довгий час будуть налягати вагою на рухливість Т-ва. Бо не можна забувати, що такі школи, навіть сильніше маєтково угрунтовані є перезажно державою субвенціоновані. Теперішнього положення Т-ва не можна отже ніяк рівняти з його передвоєнним станом, коли всі його маєтности були загосподаровані а надто Т-во одержувало ще грошеву субвенцію. Звичайно не доцінюється вартости грошевої субвенції, зводячи її до висоти виплаченої квоти, а тим часом вже субвенція в висоті напр. 10.000 зол. представляє вартість що найменше 50 тисяч готівкового капіталу, якого адміністрація не вимагає жадних коштів. Отже скорше чи пізніше мусів прийти час, коли Т-во в наслідок спадку ренти міських обєктів (камениця), знищення війною її земельних маєтностей і внаслідок відібрання субвенцій мусіло попасти в критичне матеріяльне положення, як попадали і всі наші економічно-фінансові установи потративши сотні тисяч закладового капіталу, потративши міліонові вклади членів, мимо того, що на чолі їх управ стояли самі фахівці.

Для видобуття „Просвіти" з того положення нема іншого способу над той, яким ратувалися фінансові установи. Проєкт продажі „Лавок" є цілком раціональний. Одержаний через те грошевий капітал, нищо безужиточний на сплачення довгів, затягнених на інвестиції маєтностей — чейже не пропаде, лише перетрансформується і сповнить своє завдання. Понадто фінансові установи „зальоризували" уділи, акції, вклади до вартости більшого або меншого „зало" і [illegible] [illegible] на рахунок уділів і акцій нові квоти, одною ухвалою звільнилися від всяких матеріяльних зобовязань супроти своїх членів і третіх осіб — в подібний спосіб мусить перевестися і санацію „Просвіти". Вложили громадяни „воєнну данину", щоби сапувати фінансові установи, мусять вложити „воєнну данину" і „Просвіті", щоби матеріяльну її основу підірвану війною, привернути до первісного стану.

Іншого характеру є друге зобовязання Т-ва — себто, купно книжок Оренштайна. Це звичайний купецький інтерес і Виділ повинен був знати, що в кожному купецькому інтересі є ризико. Вислід кожного інтересу залежить від хвилевої конюнктури і нема купця, навіть найпроворнішого, який все лише заробляв би а ніколи не тратив. А ну якби так спитав наших купців з П. С. К. або Ц-С. чи кожний інтерес удається? Такі інтереси це річ купецька а не просвітянська. Але всеж таки треба подивляти оптимізм просвітянських купців, що рахували на покупність книжки серед української суспільности. (На основі інформацій у книжньому відділі „Просвіти" стверджуємо, що ці книжки мають поважний збут. — Ред.). Але сталося і треба шукати способу, щоби якнайскорше вимотатися з нього. Можеб удалося цей інтерес відпродати якійсь купецько-книгарській установі, а як це не поведеться, то не остає нічого іншого, як збувати ті книжки у дуже повільному темпі — можливо, що прийде час, коли українці теж запрагнуть книжки та будуть за неї платити.

Третя важка позиція, що налягає на „Просвіту" — це кошти адміністрації. Але, коли попередні справи мають хронічний характер, то справа зменшення тягару коштів адміністрації дуже проста: обмежити видатки. Праця, до якої взявся свого часу Виділ Т-ва, як окремі спеціяльні наукові видавництва (Історія літератури) загально-просвітні, аматорсько-театральні, бібліотекознавчі, популярно-наукові ілюстровані, відтак організування мандрівних бібліотек, курси просвітянських робітників і т. д. вимагає і богато матеріялу, за який треба готівкою платити, і богато спеціялістів-людей, яким також треба готівкою платити. Далеко дешевше, легше і вигідніше вести роботу, яка є лише констатуванням і реєструванням принагідних обявів просвітянського життя краю, ніж давати ініціятиву, кермувати а то й індивідуально своєю моральною силою наказувати, а навіть змушувати інертний загал до неефектовних але планових праць на освітньому полі. Але коли на таку працю нема готових матеріяльних засобів, то небезпечно до неї забиратися бо невдача, спричинена матеріяльними недомаганнями, навіть в більш здисциплінованій і культурній суспільности, ніж наша, осмішує, а навіть кидає тінь на саму ідею, її методи і особи. З того не виходить, що треба цілковито занехати цей напрям роботи, який в краю найшов повне признання і починає приносити реальні успіхи, лише треба його обмежити до можливої матеріяльної видержимости Т-ва. Це далось би осягнути через впровадження в господарку Т-ва системи буджетування. В заряд Т-ва повинна увійти господарська рада — зложена з агронома, фінансіста і промисловця — якої завданням будеб укладати річний буджет для Виділу Т-ва і той буджет предкладати Заг. Зб. до затвердження. З тою хвилею вся відповідальність за матеріяльну господарку відпалаб від Виділу, який відповідав би лише за просвітно-організаційну роботу. В тім випадку Заг. Зб. малиб полагоджувати справи формальні, вибору Виділу і затверджування буджету, а всякі принціпіяльно-методичні проблєми перекезувати зїздам чи анкетам фактичних просвітних робітників.

Отсих кілька загальних уваг даю під розвагу Виділови і тим особам, котрим добро і запевнення будучности Т-ва лежить на серці. І. Я-г

ДАЛЬШІ ЛІСТИ

Варшава, 22. січня 1928.

В держ. виборчій комісії зголошено чотири дальші держ. лісти кандидатів до сойму і сенату. Ч. 13. дістала комуністична ліста „Робітничо-селянська єдність". На першім місці тої лісти є бувш. пос. Ал. Варшавський. Ч. 14. має ліста Селянського Союзу з Іпол. Слівінським на чолі. Це урядова група Стапінського і Слівінського. Рівночасно ця група зложила держ. лісту кандидатів до сенату. Ч. 15. дістала держ. ліста катол.-людової партії. На першім місці тої лісти є кс. д-р Чуй. Зголошення окремої лісти кат.-людових викликало зацікавлення в політ. колах, тому, що санація рахувала, що вони приступлять до бльоку співпраці з урядом. Христ.-людовці переговорювали теж з хадецько-пястовим бльоком. Ч. 16. одержала ліста гол. виб. комітету ППС-лівиці з пос. Чумою на чолі.

ПЯСТ ВИСТУПАЄ З БЛЬОКУ СПІВПРАЦІ З УРЯДОМ.

Львів, 22. січня 1928.

Окр. управа „Пяста" на Сх. Галичину на зборах у Львові ухвалила, що партія не може надалі оставати в безпарт. бльоку співпраці з урядом з причини злої волі деяких політ. груп, що належать до бльоку і з причини приноровлювання метод, досі у політ. життю не практикованих.

АРЕШТУВАННЯ БУВШ. ПОС. ЄРЕМИЧА.

Вильно, 22. січня 1928.

Тутешні судові власти арештували б. соймового посла і провідника білорусів Єремича під закидом підбурювання проти судових властей. Арештування це є у звязи зі справою голосного процесу, який свого часу відбувся у Вильні проти білоруського діяча о. Годлевського.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ В РИЗІ.

Рига, 22. січня 1928.

Латвійський уряд згодився, щоби в Ризі відбулися польсько-литовські переговори. Латвійський уряд висловив свою згоду в звязи із запитом одної держави заінтересованої в переговорах.

ДРУГА ПОЛЬСЬКА НОТА ДО ЛИТВИ.

Варшава, 22. січня 1928.

АВС повідомляє, що польський уряд вишле на тижні другу ноту до Литви з предложеннями в справі часу і місця переговорів.

СТАЛІН УСТУПИТЬ?

Варшава, 22. січня 1928.

З Москви повідомляють, що в тамошніх дипл. колах говорять про можливість уступлення Сталіна зі становища диктатора СРСР. Навіть приятелі не похваляють Сталінової політики. Останні події надірвали нерви Сталіна і він хоче виїхати на Кавказ, але рівночасно боїться, чи верне до Москви в ролі тій самій, у якій виїхав би.

ВИКРИТТЯ ЗМОВИ У КОВНІ?

Вильно, 22. січня 1928.

З Ковна подають, що там розійшлася чутка про викриття змови проти уряду. Змову нібито приготовляла христ. демократія. Викриття це лучать із уступленням ген. Жукаускаса, нач. команданта литовської армії, який належав до змовників. Одного з вищих урядовців мін-ства скарбу усунено за це, що старався вплинути на уряд, аби задержав ген. Жукаускаса на становищі. Переведено богато арештувань.

РОЗВЯЗАННЯ ЯПОНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

Льондон, 22. січня 1928.

З Токіо повідомляють: Прем'єр міністрів Танака розвязав парлямент на основі цісарського розпорядку, щоби не допустити до упадку уряду і вможливити йому перетревати аж до нових виборів. Вибори, на основі яп. конституції повинні би відбутися пять місяців після розвязання парляменту.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·88·00, канадійський долар 8·83·00—8·84·00, корони чеські 0·26·25—0·26·5, австрійський шілінг 1·25·00—1·26·50, рум. лея 0·05·25—0·05·5, французький франк 0·35·00—0·35·50, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·8, німецька марка 2·11·95, данцігський гульден 1·7·99, червінець 3·00—32·80.

Золото: 20 кор. 36·40—36·70, 20 франків 34·20—34·50, 20 марок нім. 42·40—42·75, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр. 0·71·00—0·72·00, 5 кор. австр. 3·60—3·70, фльорен австр. 1·80—1·85, рублі рос. 3·10—3·16, копійки за рубель 1·55—1·60.

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією кс. Стадника (вул. Шашкевича).

Вівторок 24-го, год. 3·30 попол. Для молоді! — Ціни знижені! — „Вій".

Міський великий театр:

23-го 7·30 год. веч. „Паганіні", ціни найвищі.

24-го 7·30 „Кавалерія Рустікана" і „Паяци" гостин. виступ Рейхана.

Міський „Театр Новин":

23-го 7·30 год. веч. „Незвичайний сеанс".
24-го 7·30 год. веч. „Токуюча Богиня".

Кіна.

„Апольо": „Паризькі нетрі".
„Палляс": „Коханка тореадора".
„Лев": „Могила Незнаного Жовніра".
„Фатаморгана": „Аве Марія".

НОВИНКИ.

— **Почтові складанки розсилаємо з нинішним числом, та просимо ВВ. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату належить присилати прямо до Адміністрації, яка на місяць лютий 1928 р. виносить 4·50 зол.**

— **Великий політичний процес** проти 17 молодих українців, обвинувачених за державну зраду і шпіонажу, зачнеться завтра 24. ц. м. в окружному суді у Львові. Між обвинуваченими є й двох (Атаманчук і Вербицький), яких обвинувачують у вбивстві куратора Собінського. З розправи, яка потреває найменше 4 тижні і буде явна, подаватимемо докладні справоздання.

— **Смерть під колесами поїзду.** Дня 20. січня в Перемишлянах перед залізничою стацією впав під колеса надїзжаючого поїзду з Бережан до Львова 44-літній Василь Марків. Осиротив пятеро дітей.

— **Вбийник бурмістра Лодзі засуджений на смерть.** Дня 21. січня у Лодзі скінчився процес проти Ридзевського обвинуваченого за співучасть в убивстві бурмістра м. Лодзі Ципарського. Ридзевського засуджено на кару смерти на шибениці. Оборона внесла відклик.

— **Хто брав хабарі, не може бути послом.** Посол до шлеського сойму Гєсадль із рибницького повіту втратив автоматично мандат, бо апеляційний суд затвердив присуд І. інстанції, який засуджував його на 14 днів арешту за приймання хабарів.

— **Телевізія — доконаним фактом!** Фаховцеві у ділянці телевізії Бейрдові вдалися успішні досліди на шляху Льондон Ню Йорк. Телевізія між Льондоном і Ню Йорком сталася фактом. Досліди, переведені останніми днями, дали такий вислід, що лице і руки людей бачено на другому боці океану. Лиця були ще трохи затерті, але фаховці сподіються, що винахід небаром буде удосконалений й образи можна буде переносити зовсім чисті і виразні.

— **Примірна кооператива.** Кооператива „Воскресіння" в Стальовій малуського повіту зложила зі свого біляну за минулий рік квоту 100 зол. на „Рідну Школу". Цим дала вона доказ, що наше зорганізоване селянство розуміє першорядне значіння й вагу „Рідної Школи" в часі теперішнього змагання для доцільного виховання нашої молоді на свідомих, практичних, повних до [illegible] українців. — [illegible]

тиви й економічні інститупії та установи! Йдіть за гарним прикладом і призначуйте з річних білянсів на „Рідну Школу" квоти, відповідні до маєткового стану! Сповніть свій обовязок супроти „Рідної Школи"!

— **Цікаві цифри.** Львівська офіціяльна статистика подає: В місяці жовтні вродилося у Львові 330 дітей. З того було 170 дітей римо-кат., 47 греко-кат. і 122 жидівських. Шлюбів було в тому місяці 306, з того 137 римо-кат., 41 греко-кат. і 128 жидівських. Щодо смертности, то на 318 померших було в тому часі 147 римо-кат., 60 греко-кат. і 80 жидів (решта припадає на протестантів, православних, інших і безконфесійних). З тих цифр бачимо, що українці під оглядом смертности випередили всі інші народности Львова. До цієї преважної справи в найближчих днях повернемо.

— **В обороні жіночости.** Цими днями оснували в Парижі цікаве товариство, яке має всі дані на те, щоби поширитись у всій Европі. Є це „товариство боротьби із омущиненням жінки". Почин до нього дав один із найвизначніших письменників Поль Валєрі, недавно вибраний член Французької Академії. Ціла низка письменників, діячів і мистців належить до організаційного комітету: Пенлеве, Ерріо, драматурги Бернар і Бернштайн, маляр Ван Донген. Валєрі так засував перед одним англійським журналістом потребу такого товариства: „Це характеристична ознака нашої доби, що нам треба аж засновувати союз з метою переконувати жінки, що вони повинні лишитись жінками. Весь напрям сучасного дівочого виховання — хиблений; він доводить жіноцтво до малпування мущин. Ми зайшли вже так далеко, що покликання бути „жінкою" стало пустим згуком, якого пояснення треба би шукати в лексиконі. Само собою, що великою помилкою було би уявляти собі, що гасло „проти омущинення жінки" звертається чимнебудь проти прав жіноцтва, яке воно виборолю собі в царині політики, науки чи громадянського життя. Ці здобутки треба лишити нетиканими. Жінки можуть брати участь у всіх професіях і проявляти себе в усіх напрямках життя, але не повинні при цьому тратити своєї жіночости і віддалюватись від ритму своєї природи".

— **Світова всячина.** Міжнародній союз бувших учасників в останній війні рішив прийняти один спільний день свята: у вересні, останню неділю перед початком засідань Ліги Націй; до цього союзу належить 10 держав. — Трамвайна спілка в Бірмінгемі закупила в СРСР 2 міл. гальонів нафти. — Радянський Центр. Комітет, що у свій час післав англійським вуглекопам великі гроші на піддержання страйку, домагається тепер звороту цих грошей, невдоволений зміною настроїв англ. робітників. — Аргентинський уряд доручив своїм делегатам на панамериканській конференції запротестувати проти інтервенції Спол. Держав у Нікарагуї. — Жінка одного індуса, якого засудили в Мадрасі (Індія) на смерть, утопила троє своїх дітей і вбила себе, збожеволівши. — У Токіо арештували невідомо чому письменника Діно Сеґре. — У Чіле відчули в двох провінціях сильні підземельні тремтіння. — Вибори до німецьк. парляменту будуть імовірно в маю. — За останній рік до Парижа приїхало 64.000 чужинців; 2212 виселили; 15.000 просило надати їм права франц. громадянства. — Князь Монако виїхав до Америки, де женеться з донькою міліонера.

В СПРАВІ ВІЧ і довірочних нарад.

Комунікат.

В краю відбуваються сотки віч і довірочних нарад. Народня Канцелярія буде оголошувати про всі виборчі віча, збори та наради в національній пресі. Слід отже кожне заповіджене віче чи нараду зголошувати принайменше тиждень наперед до Краєвої Народньої Канцелярії, Львів, вул. Костюшка ч. .. II. пов. Про кожне відбуте віче чи довірочну нараду слід подати коротке звідомлення з поданням скількости присутніх, прізвищ бесідників, змісту їх промов, як рівнож змісту ухвалених резолюцій. Одержані звідомлення подасть Народня Канцелярія до преси.

В інтересі цілої виборчої боротьби Народня Канцелярія мусить мати точні звідомлення про це, що дієтся в краю.

Львів, дня 21. січня 1928 р.

Головний Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання

Велика українська самодопомога.

З приводу виказу жертв на навіщених повінню.

З нинішнім числом „Діла" наші читачі дістають у руки виказ жертв на навіщених повінню в нашому краю, присланих на руки Українського Центрального Комітету жертвам повені у Львові. У виказі подані подрібно жертви з Америки й еміґрації і сумаричний їх перегляд з краю (по повітам).

Хто перегляне цей спис, тому радісно забється серце на вид тої любови до нещасного брата, яку виявили всі круги українського народу, що поспішили знищеним повенянам на поміч. Зокрема велике зрозуміння для трагічного положення нещасних виявило українське селянство в краю й українське робітництво в Америці, що зложило львину часть жертв у засобах поживи і грошах. Справді, ми можемо бути горді на те, що широкі круги нашого народу відгукнулися так масово, скоро і такими обильними жертвами на навіщених елементарною катастрофою рідних братів!

У виказі, що його мають читачі перед собою, подано суму 16.865 долярів, що прийшли до 1. січня 1928 р. на адресу Українського Центрального Комітету головно зі Злучених Держав і з Канади, хоч є в цих грошах і збірки з Куби, Африки, Зеленого Клину, взагалі з усіх кінців світу, де тільки живе найменший гурток синів Української Землі. (До нинішнього дня, як нас інформують, ця сума дійшла вже до 23.000 долярів). Ця сума говорить найкраще про велику любов до Рідної Землі і про патріотичну підтримку не словом, а ділом своїх потерпівших братів усіми тими українцями, що їх доля вигнала на чужину.

Не менше признання належиться всім повітовим комітетам у краю в числі 62, що повели широку збіркову акцію і можуть почванитися справді імпонуючим вислідом. Бо чиж не імпонуюча це цифра: **52 вагони збіжа, 1½ вагона муки і 243 вагони бараболь**, що їх зложила винищена й виснажена до краю українська Галичина? Колиж до того додати ще **47.000 п. зол.**, зібраних теж майже виключно в Галичині, то з повним правом можна сказати, що нашою поставою в хвилі страшного народнього нещастя, яке впало на велику полосу нашого краю, український загал виявив подивугідну зрілість, великий патріотизм і справді добре, щире серце у відношенні до нещасних жертв повені.

Ця велика українська самодопомога, ця рідка солідарність, з якою поспішили всі на поміч постраждавшим братам, повинна нам присвічувати все і всюди гарним, високим прикладом — особливо в нинішню грізну хвилю! Честь і слава всім, що зрозуміли й відчули горе рідного брата і на нього негайно відгукнулися!

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Централбанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

Літературний куток.

ТОМАС ГАРДІ.

Помер Томас Гарді. Зливує вас це прізвище? Не соромтесь: і в інших европейських країнах воно небагато більше відоме. Гарді — знають там лише стільки! - один із найбільших сучасних англійських письменників. Сучасних? Майже ні. Від часу, як іствує інституція Нобля він був завсіди одним із перших кандидатів на нагороду. Факт, що не дістав її, не дивніший, як та іронія, що його випередила така друґорядна солодкава сентиментальність, як Ґраціа Деледда.

Гарді належить в англійській літературі до попереднього століття. На Різдво скінчив він 87 літ, а його остання повість видана ще в 1897 р.! Це сучасник Джорджа Мередіта і перший після нього повістяр. Невідомий багато поза межами Англії тому, що занадто звязаний із її землею; а земля значить село, не місто, в якому легко стати схожим із мешканцями чужинних міст. Повісти Гардія мають запах професій звязаних із ґрунтом: хліборобів, чабанів, садівників, — запах їхньої мови та природи. Вони мають мало сонця. Коли він почав писати, сентиментальности Вікторіянської доби, накинулась на нього мокрим радном, що на кінці його творів чеснота не приходить із кошиком і не нагороджує праведників і невинних.

Може це й одна з причин, що европейський читач не хотів знайомитись із таким песимістом.

Гарді почав тим, чим скінчив — поезіями. Та успіх зєднав собі повістями: „Під деревом Ґрінвуд" (1872), „Пара блакитних очей" (1873), „У далі від гомону світа" (1874). Дальші: „Поворот тубільця" (1878), „Бурмистр із Кастербріджа" (1886), „Мешканці ліса" (1887), „Тесса з Урбервілів" (1891) це низка сільських повістей. У них він є справжнім майстром, стає голосом, яким промовляє через нього рідна природа, невблагана та пілюща одночасно. Коли він покидає цей світ („Юда Темний", „Лаодічеанка", „Улюблена") — щось рветься в його таланті.

Від 30 літ Гарді кинув повість. Критика, що признавала в ньому великого майстра стилю та композиції, не могла йому вибачити того, чого ніхто з нас не в силі вибачити життю: що воно насилає на людей сліпий, безглуздий припадок. Гарді перейшов у чисту лірику. Вона теж мало доступна не-англійцям, як кожна лірика занадто надихана рідним зіллям, дарма, що ясність і простота Гардія клясичні. Гарді має теж за собою і великанську епічну драму „Династи". Ворушкий, бальорий новий вік, якого героєм є Шов заглушив її таксамо, як його повісти притьмарив модерніший Уельс, приємніший Ґельсуорті та більше стихійний, ширший Конрад. Навіть поезію Гардія заглушив голосний сурмач Кіплінґ. Та ті, що кохають справжню лірику справжньої зрівноваженої зрілости, а мають щастя читати її в оригіналі, не заздритимуть над Гардієм читачам головокружних сучасних повістей і футуропоем. *М. Р-ий.*

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

✝ Посмертні згадки.

Роман Зубик.

Українське купецтво Львова потерпіло велику втрату: в суботу дня 21. ц. м. помер голова „Союзу Українських Купців" купець і промисловець **Роман Зубик** у 8. році свого трудящого життя.

З покійним зійшов у могилу не тільки найвизначніший член і провідник українських купців у Львові, але й заслужений, все діяльний член української громади взагалі. Походив пок. Зубик з убогої родини і тільки власною тяжкою працею й самоосвітою вибився на одно з передових місць не тільки в нашому громадянстві, але й між купецтвом польським. Був він членом надзірної ради Народної Торговлі, Земельного Банку Гіпотечного, Торговельно-Промислового Банку й ін. установ і звичайним або спомагаючим членом багатьох українських економічних і культурних товариств. У тих установах, в яких він працював, давав усе своє знання й досвід на службу загальної справи.

На одну прикмету Покійного слід звернути окрему увагу. Пок. Роман Зубик, визначна фахова сила і купець у повнім значінні того слова, що дійшов до значного маєтку, поза своїми фаховими заняттями находив усе час на те, щоб живо інтересуватися всіми нашими справами, не виключаючи й політичних. А це його заінтересування виливалося все якимсь ділом, якоюсь конкретною допомогою ріжним нашим економічним, культурним і політичним почнам. Зокрема був він одним з тих, що підпомагали українську політичну еміграцію.

Помер дійсно щирий патріот, людина розумна, солідна, як рідко учинна, що мав велике поважання як між своїми, так і між чужими. Осиротив жінку і двоє дітей.

Земля пером заслуженому купцеві-Громадянинові!

ОПОВІСТКИ.

Комунікат Комітету для вшанування 10 ліття смерти Івана Франка. З огляду на малу скількість проєктів, які наспіли на конкурс, рішив конкурсовий суд на засіданню дня 15. грудня м. р. продовжити речинець конкурсу на проєкт нагробника на могилу Ів. Франка до дня 1. березня 1928 до год. 12-ої в полудне. Ближчі інформації можна одержати в канцелярії т-ва „Просвіта" Львів, Ринок 10/ІІ. — За Комітет *М. Галущинський* голова. 1135 2-3